

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 35a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913 z póź. zm.) do zadań powiatu należą:

1) opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- a) rehabilitacji społecznej,
- b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych;

2) współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w opracowywaniu i realizacji programów, o których mowa w pkt 1;

3) udostępnianie na potrzeby Pełnomocnika i samorządu województwa oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie uchwalonych przez radę powiatu programów, o których mowa w pkt 1, oraz rocznej informacji z ich realizacji;

4) podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności;

5) opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa;

6) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób;

6a) finansowanie z Funduszu wydatków na formy pomocy określone w ustawie o rynku pracy, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu;

7) dofinansowanie:

a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,

b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,

c) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,

d) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,

e) rehabilitacji dzieci i młodzieży,

f) usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika,

g) zmiany samodzielnego lokalu mieszkalnego, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. z 2020 r. poz. 1910 oraz z 2021 r. poz. 11), dotychczas zajmowanego przez osobę niepełnosprawną, w sytuacji braku możliwości zastosowania w tym lokalu lub w budynku racjonalnych usprawnień, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności lub jeżeli ich zastosowanie byłoby nieracjonalne ekonomicznie;

8) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej;

9) pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie;

9a) przyznawanie środków, o których mowa w art. 12a i art. 26g;

9b) realizacja zadań, o których mowa w art. 26, art. 26d i art. 26e;

9c) zlecanie zadań zgodnie z art. 36;

10) kierowanie osób niepełnosprawnych, które wymagają specjalistycznego programu szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej, do specjalistycznego ośrodka szkoleniowo-rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej;

11) współpraca z organami rentowymi w zakresie wynikającym z odrębnych przepisów;

12) doradztwo organizacyjno-prawne i ekonomiczne w zakresie działalności gospodarczej lub rolniczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne;

13) współpraca z właściwym terenowo inspektorem pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych.

Część, spośród zadań wymienionych w art. 35a ust. 1 cyt. ustawy może być finansowana ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przyznawanych na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków PFRON samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1605) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1266). Ich realizacja oraz zakres podejmowanych działań uzależnione są od wysokości środków finansowych przyznawanych na podstawie ww. rozporządzenia.

Przekazywane przez PFRON środki finansowe nie są wystarczające do zaspokojenia wszystkich potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie ww. zadań, powodując konieczność dokonywania wyboru priorytetów spośród zadań wskazanych w art. 35a ust. 1. Ustalanie zapotrzebowania na najważniejsze rodzaje wsparcia, które na podstawie cyt. ustawy o rehabilitacji, mogą być finansowane ze środków PFRON, każdorazowo poprzedzone jest więc dokonaniem analizy zapotrzebowania na rynku lokalnym w latach ubiegłych, liczby składanych wniosków, wysokości istniejących zobowiązań oraz uwzględnieniem możliwości realizacji podobnych zadań z innych źródeł finansowania, jak np. wprowadzone w roku 2014 nowe formy wsparcia kierowane zarówno do osób bezrobotnych, jak również do pracodawców i ich pracowników, które w sposób istotny przyczyniły się do zmian potrzeb szkoleniowych zarówno wśród osób bezrobotnych jak i pracodawców.

Obowiązujące przepisy ustawy o rehabilitacji (...) umożliwiają samorządom planowanie wydatków z zakresu realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych w ramach rehabilitacji zawodowej i społecznej zgodnie z lokalnymi potrzebami.

W latach 2013-2024 zaobserwowano stale zmniejszające się zainteresowanie pracodawców wsparciem finansowym na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej, które zostały określone w art. 35a ust. 1, co wynika przede wszystkim z niskiej stopy bezrobocia (aktualnie wśród mieszkańców Wrocławia – 1,4%), korzystnej - z punktu widzenia pracownika - sytuacji na rynku pracy, systemu dofinansowań do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych i możliwości korzystania z innych źródeł dofinansowania.

Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że osoby niepełnosprawne rzadko wykazują zainteresowanie możliwością kształcenia w ramach wsparcia z PUP, co jest konsekwencją szerokiej dostępności do projektów szkoleniowych finansowanych ze środków unijnych. Projekty te najczęściej nie wiążą udziału w nich z dodatkowymi obowiązkami beneficjentów, a także niekoniecznie zobowiązują do podjęcia aktywności zawodowej.

Wraz ze zmniejszającą się stopą bezrobocia maleje również zainteresowanie osób niepełnosprawnych korzystaniem z usług i instrumentów rynku pracy oferowanych przez Urząd Pracy. W przypadku tych zadań osoby zarejestrowane w PUP (zarówno osoby

pełnosprawne jak i osoby z niepełnosprawnościami) niechętnie korzystają ze wsparcia Urzędu z uwagi na to, że ich priorytetem nie zawsze jest podjęcie pracy. Na podstawie ustandaryzowanych wywiadów prowadzonych podczas ustalania profilu pomocy kierowanej do indywidualnego bezrobotnego, wśród dużej liczby osób bezrobotnych ustalono tzw.: „trzeci profil pomocy” (ponad 30% ogółu bezrobotnych), który potwierdza duże oddalenie bezrobotnego od rynku pracy i brak zainteresowania podjęciem zatrudnienia. W przypadku tych osób, głównymi przesłankami rejestracji w PUP, jest możliwość korzystania z ubezpieczenia zdrowotnego oraz korzystania z pomocy świadczonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Należy mieć także na uwadze, że osoby posiadające status bezrobotnego mogą korzystać również z innych instrumentów wsparcia oferowanego przez Urząd Pracy.

W tych okolicznościach, po dokonaniu analizy potrzeb i zasobów, a także analizy sposobu i efektów realizacji tych zadań w latach 2013-2025, przeprowadzonej przez Powiatowy Urząd Pracy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych, Biuro Wrocław Bez Barrier – zadania, w stosunku do których mieszkańcy lub pracodawcy nie zgłaszali wcześniej zapotrzebowania, albo których wcześniejsza realizacja była nieefektywna, oraz takie, które mogą być finansowane z innych źródeł (np. Fundusz Pracy, środki UE), w przedłożonym projekcie uchwały nie są przewidziane jako zadania, które w roku 2026 będą mogły być finansowane ze środków PFRON.

W roku 2026 nie planuje się realizacji zadania polegającego na dofinansowaniu do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej (dalej podmioty gospodarcze). Wynika to z ograniczonej ilości środków z PFRON przy jednoczesnej utrzymującej się tendencji bardzo dużej liczby wniosków składanych przez osoby indywidualne z niepełnosprawnościami, których potrzeby rehabilitacyjne wymagają pilnego wsparcia finansowego. W ramach spraw indywidualnych ze środków PFRON w ramach rehabilitacji społecznej w roku 2025 złożono łącznie około 4095 wniosków, z czego jedynie 1 853 uzyskało dofinansowanie, z uwagi na ograniczone środki. Wskazuje to jednoznacznie na znaczącą dysproporcję pomiędzy potrzebami a możliwościami finansowymi. Szczególnie widoczny niedobór środków dotyczy dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego – w tym zakresie złożono 220 wniosków indywidualnych, z czego dofinansowanie mogło zostać przyznane jedynie 107 osobom. Dane te potwierdzają, jak duża jest skala niezaspokojonych potrzeb rehabilitacyjnych osób z niepełnosprawnościami w związku z ich indywidualnymi wnioskami. Jednocześnie dostępne środki finansowe przekazywane przez PFRON pozostają niewystarczające w stosunku do rzeczywistego zapotrzebowania. Dlatego priorytetem samorządu musi być zapewnienie pomocy osobom fizycznym, dla których dofinansowanie stanowi często jedyną możliwość zakupu niezbędnego sprzętu rehabilitacyjnego. Wiele osób z niepełnosprawnościami utrzymuje się z niskich świadczeń emerytalno-rentowych, które nie pozwalają na samodzielne sfinansowanie kosztownego sprzętu. Brak wsparcia mógłby prowadzić do pogorszenia stanu zdrowia oraz ograniczenia samodzielności tych osób.

Podmioty gospodarcze posiadają szersze możliwości pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł, w tym komercyjnych lub inwestycyjnych. Zatem przeznaczenie dostępnych i jednocześnie niewystarczających środków na zaspokajanie potrzeb osób indywidualnych pozwala na bardziej sprawiedliwy i efektywny podział funduszy publicznych. Takie rozwiązanie umożliwia objęcie pomocą większą liczbę najbardziej potrzebujących beneficjentów.

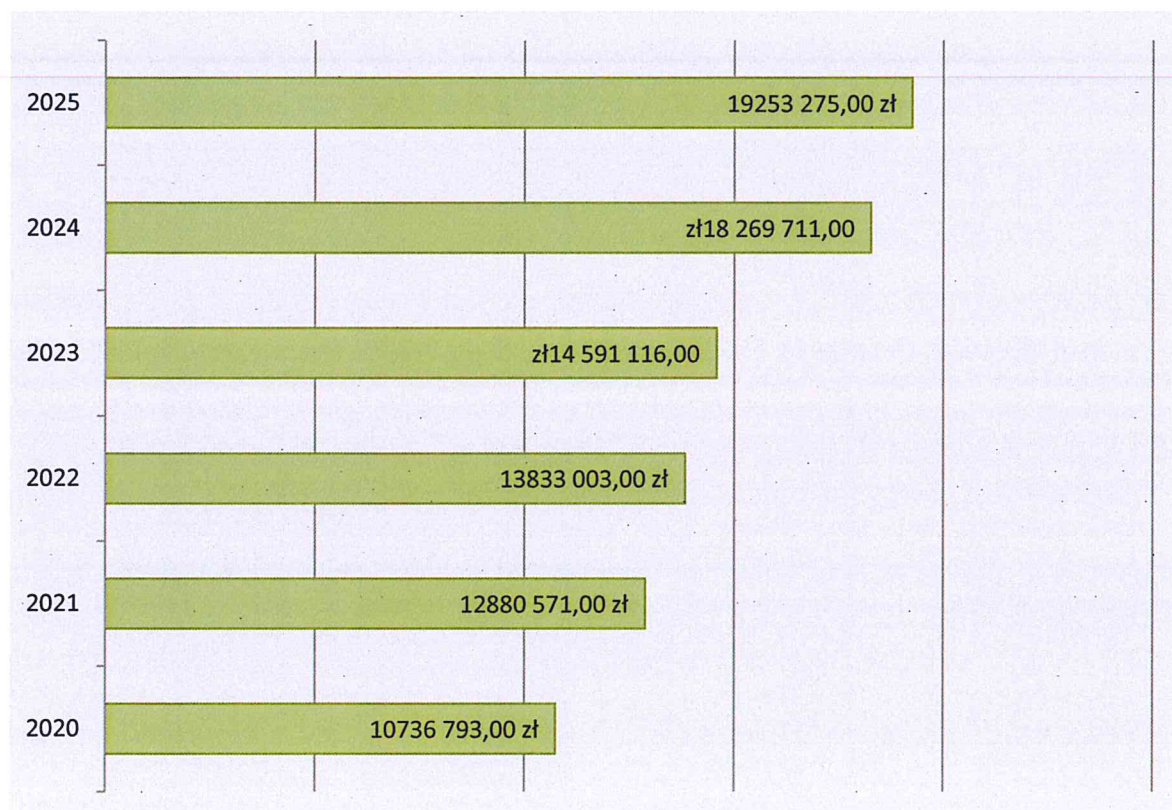
Uwzględniając powyższe, oraz fakt, że art. 35 a ust.3 ustawy o rehabilitacji zawodowej, społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie nakłada na radę gminy obowiązku realizacji wszystkich zadań, przyjęto, że w 2026 roku środki PFRON w zakresie dofinansowania do sprzętu rehabilitacyjnego zostaną przeznaczone wyłącznie na realizację zadań na rzecz osób indywidualnych.

Statystycznie — na terenie Miasta w latach 2020-2025 — liczba osób niepełnosprawnych legitymujących się orzeczeniem wydanym przez uprawniony organ kształtowała się na poziomie około 45 tys. osób. Z zadań finansowanych ze środków PFRON, pozostających w dyspozycji Miasta, korzysta rocznie około 10 tys. osób.

W roku 2025 zadania realizowane były na podstawie uchwały nr XIII/236/25 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 23 stycznia 2025 roku. Wysokość środków w roku 2025 wyniosła 19 253 275,00 zł.

Plan finansowy PFRON na rok 2026, w dniu składania niniejszego projektu uchwały, nie jest znany.

Wykres nr 1: Środki finansowe PFRON przyznane na realizację zadań w latach 2020-2025.



Zgodnie z art. 35a ust. 3 cyt. ustawy o rehabilitacji (...) rada powiatu w formie uchwały określa zadania, na które przeznaczają środki przekazane przez Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, bez określania wielkości środków na poszczególne tytuły merytoryczne.

Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały.

Projekt nie zawiera danych prawnie chronionych.